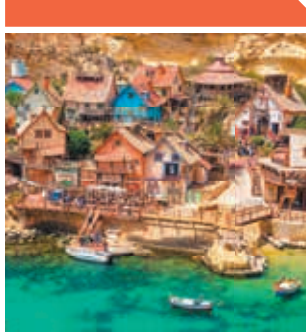

Top 10 Hoogtepunten van Malta en Gozo

Welkom op Malta en Gozo	5
Malta en Gozo verkennen	6
Hoogtepunten van Malta en Gozo	10
Grand Master's Palace, Valletta	12
St. John's Co-Cathedral, Valletta	14
De tempels Mnajdra en Ħaġar Qim	18
Mdina en Rabat	20
Birgu (Vittoriosa)	24
Marsaxlokk	26
Ħal Saflieni Hypogeum, Paola	28
De Citadel, Victoria, Gozo	30
Dwejra, Gozo	32
Comino	34

De Top 10 van alles

Historische momenten	38
Tempels en bezienswaardigheden uit de oudheid	40
Kerken en kathedralen	42
Musea	44
Grootmeesters	46
Natuurschoon	48
Wandelingen en autoritten	50
Buitenactiviteiten	52
Malta en Gozo voor kinderen	54
Restaurants	56
Malta zonder portemonnee	58
Festivals en evenementen	60

Malta en Gozo van streek tot streek

Valletta	64
Sliema, St. Julian's en de Three Cities	72
Noord-Malta	80
Midden-Malta	88
Zuid-Malta	94
Gozo en Comino	100

Binnen de Top 10 zegt een positie niets over kwaliteit of populariteit. Alle items zijn wat dat betreft geheel gelijkwaardig.

Titelpagina, omslag voor en rug De skyline van Valletta bij zonsondergang
Omslag achter, vanaf links boven met de klok mee De gezellige straten van Valletta; Popeye Village bij zonsopgang; Anchor Bay; Upper Barrakka Gardens in Valletta; de skyline van Valletta; torenspits van de St. Paul's Cathedral, Mdina

Wegwijs op Malta en Gozo

Vervoer	108
Praktische informatie	110
Accommodatie	114
Register	118
Dankbetuiging	124
Nuttige uitdrukkingen	126
Kaartregister	128

De informatie in deze Capitool Top 10 Malta en Gozo wordt regelmatig gecontroleerd en aangepast. Alles is in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de informatie in dit boek bij het ter perse gaan zoveel mogelijk is bijgewerkt. Gegevens zoals telefoonnummers, openingstijden, prijzen, exposities en reisinformatie zijn echter aan veranderingen onderhevig. De uitgever is niet aansprakelijk voor consequenties die voortvloeien uit het gebruik van dit boek.

Welkom op Malta en Gozo

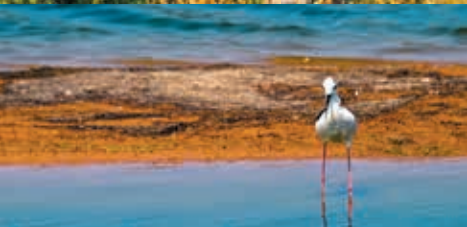
De piepkleine staat Malta wordt omringd door het azuurblauwe water van de Middellandse Zee en biedt tal van mogelijkheden op drie compacte, vriendelijke eilanden – het boeiende Malta, het vredige Gozo en het minuscule Comino. De zon schijnt er 300 dagen per jaar en de zee is er heerlijk warm. Maar er is meer dan zon en zee: Malta kan bogen op 7000 jaar geschiedenis, cultuur en architectuur. Ontdek het met de Top 10 Malta en Gozo.

De bezienswaardigheden van Malta lopen uiteen van unieke, eeuwenoude stenen tempels zoals **Mnajdra** en **Hagar Qim** tot iconische, 21ste-eeuwse bouwwerken bij de **stadspoort** van Valletta. De positie van het land midden in de Middellandse Zee en de natuurlijke havens trokken alle mogendheden uit de regio aan. Eerst kwamen de Feniciërs, die als erfgoed de traditionele Maltezer schepen achterlieten, die u in al hun kleurenpracht kunt bewonderen in **Marsaxlokk Harbour**. Maar ook de Romeinen, Arabieren, Noormannen, Osmanen, Fransen en Britten drukten hun stempel op het land, evenals de Tweede Wereldoorlog en vooral de johannieters.

De ridders stichtten de prachtige hoofdstad van Malta, **Valletta**. Hier torenen 16de-eeuwse vestingmuren hoog uit boven de Grand Harbour en schitteren de smalle straatjes met honingkleurige kalkstenen huizen in de mediterrane zon. Veel gebouwen van de Ridderorde zijn inclusief hun kunstwerken bewaard gebleven, waaronder de **St. John's Co-Cathedral** met een onovertroffen barok interieur.

Of u nu een weekend of een hele week komt, in deze Top 10-gids vindt u het beste wat Malta en Gozo te bieden hebben, van kastelen en catacomben tot culinaire klappers. De gids geeft volop tips, over gratis uitjes of outdooractiviteiten, plus acht gemakkelijk te volgen voorbeeldroutes, zodat u in korte tijd zoveel mogelijk kunt bekijken. Voeg daarbij de fraaie foto's en de kaarten, en u hebt een ideale compacte reisgids in handen. **Geniet van de gids en van Malta en Gozo.**

Van boven met de klok mee: Blue Lagoon op Comino, Popeye Village in Anchor Bay, de skyline van Valletta met de koepel van de Carmelite Church, de tempel Mnajdra, decoratie op de St. John's Co-Cathedral in Valletta, Ghadira Nature Reserve, de citadel van Mdina

TOP 10 Hoogtepunten van Malta en Gozo

De kleine Maltezer archipel ligt op de grens van Europa en Afrika. Eeuwenlang werden de eilanden bestormd en veroverd – de johannieters, de Britten en de vroegste inwoners van de eilanden lieten allen hun sporen na. Op Malta, het grootste eiland, vindt u grote resorts en culturele schatten. Gozo is nog ongerept en op het piepkleine Comino lijkt de tijd te hebben stilgestaan.

1 Grand Master's Palace, Valletta

Dit schitterende paleis paste goed bij de grootmeester van de johannieters. De weelderige zalen staan vol schatten, waaronder schilderijen en fraai bewerkte friezen (blz. 12–13).

2 St. John's Co-Cathedral, Valletta

Dit is een van de mooiste barokke kerken ter wereld en is nog steeds eigendom van de Maltezer Ridderorde. In het oratorium hangt Caravaggio's *De onthoofding van Johannes de Doper* (blz. 14–17).

3 De tempels Mnajdra en Hagar Qim

De prachtige tempels in roomkleurige kalksteen staan op een ruige klif en kijken uit op de zee (blz. 18–19).

4 Mdina en Rabat

De oude hoofdstad van Malta, Mdina, is een magische stad met stoere muren en prachtige paleizen en kerken. Het naastgelegen Rabat biedt imposante christelijke bezienswaardigheden (blz. 20–21).

5 Birgu (Vittoriosa)

In Birgu, met zijn middeleeuwse steegjes op het schiereiland in de Grand Harbour, kwamen de johannieters voor het eerst aan land. Fort St. Angelo was hun militaire hoofdkwartier (blz. 24–25).

6 Marsaxlokk

In de baai van dit leuke vissersdorp deinen de vrolijk gekleurde *luzzus* (schepen) vrolijk op en neer. Op zondag komen hele families naar de vismarkt aan de kade en eten een visje in een van de restaurants (blz. 26–27).

7 Hal Saflieni Hypogeum, Paola

Zo'n 55 eeuwen geleden hakten mannen deze necropolis uit de rotsen uit. De kamers, verdeeld over drie verdiepingen, zijn prachtig bewerkt (blz. 28–29).

8 De Citadel, Victoria, Gozo

De kleine ommuurde citadel bevindt zich op een rotspunt boven het centrum van Gozo. Vanhier kijkt u uit over het eiland, tot aan Malta toe. Binnen de muren zijn mooie musea (blz. 30–31).

9 Dwejra, Gozo

De westkust van Gozo is bij Dwejra zeer spectaculair. Rotsformaties omlijsten het prachtige uitzicht over de kliffen. U kunt hier heerlijk wandelen, en de duiklocaties behoren tot de mooiste in de Middellandse Zee (blz. 32–33).

10 Comino

Het minuscule Comino is een ongerepte wildernis. Er woont slechts een handvol mensen. Ga zwemmen in het azuurblauwe water van de Blue Lagoon of wandel over de spectaculaire kliffen (blz. 34–35).

TOP 10 Natuurschoon

Rood zandstrand van San Blas Bay

1 San Blas Bay, Gozo

Dit afgelegen strandje ligt aan het eind van een groene vallei vol fruitbomen. Het rode zand vormt een fel contrast met het groen van de fruitbomen. Er is geen toegangsweg en slechts één winkeltje in de zomer, waardoor het meestal heerlijk rustig is (blz. 104).

2 Zoutpannen, Gozo

De zoutpannen tussen Xwieni Bay en Reqqa Point worden gevormd door ondiepe glooiingen in de roomkleurige kalksteen aan de rand van het water. Tijdens de winterstormen vullen de poelen zich met zeewater, dat 's zomers verdamt en brokjes witte zoutkristallen achterlaat. De

Zoutpannen bij de zee

poelen zien er glazig uit in de winter en bleek in de zomer en zijn van een spookachtige schoonheid (blz. 104).

3 Dwejra, Gozo

Met de spectaculaire kliffen, rotsen die toverkracht zouden bezitten en ronde baaien is deze beroemde kuststrook op Gozo een van de mooiste gebieden van Malta (blz. 32-33).

4 Ta' Ċenċ Cliffs, Gozo

De steile, zilverkleurige rotsen hebben een betoverende schoonheid, met name bij zonsopgang. Over de rand van de klif lopen prachtige wandelpaden en in het pokdalige landschap lopen de mysterieuze 'karensporen' uit de bronstijd. De illegale jacht blijft een probleem voor het gebied, waar veel beschermde zee- en kustvogels wonen, waaronder de blauwe rotslijster (blz. 102).

5 Marfa Ridge

In het uiterste noorden van Malta ligt Marfa Ridge, het ruigste en minst bevolkte deel van het eiland. Dit gebied kon in het verleden onmogelijk worden verdedigd en daarom wonen hier weinig mensen. Overal aan de rotskust liggen mooie baaitjes en stranden – het mooist zijn Paradise Bay en Little Armier (blz. 84) – en in het zuidwesten vindt u de metershoge rotsen van Ras Il-Qammieh. Het is niet vreemd dat het gebied populair is bij wandelaars (blz. 82).

6 Fomm Ir-Rih Bay

Deze woeste, afgelegen baai wordt omgeven door vriendelijke heuvels met terrassen van lichtgekleurde stenen. De enige weg naar de baai loopt via een steile, uit de rots gehouwen trap. Hierdoor is dit een van de weinige stranden van Malta waar het ook in de zomer rustig is (blz. 84).

7 Dingli Cliffs

Een spannende weg zigzagt over de 300 m hoge rotsen, die kaarsrecht in het inktblauwe water staan. Dit is het mooiste en minst bedorven hoekje van Malta en vooral tijdens de lente en herfst, als de velden bedekt zijn met veldbloemen, is het hier prachtig. Neem voor een picknick vers Maltees brood, sappige tomaten en lokale kaas mee (blz. 89).

Bezoekers in de Blue Grotto

8 Blue Grotto, Wied Iż-Zurrieq

Deze grote natuurlijke boog in de rotsen, vlak bij het kleine dorpje Wied Iż-Zurrieq, dankt zijn naam aan de ongelooflijke blauwe kleur die hier onder het water lijkt te liggen. Het is niet vreemd dat men dacht dat hier zeemeerminnen leefden. U kunt een boottocht maken die u ook bij andere zeegrotten aan deze kuststrook brengt (blz. 96).

9 Buskett Gardens

Op een relatief dor stuk eiland liggen de Buskett Gardens, het grootste bos van Malta. U kunt hier heerlijk picknicken en wandelen, en het bos is ook de locatie voor een van de leukste festivals van Malta, Mnarja (blz. 61). Vroeger was dit het jachtgebied van de ridders en overal ziet u olijfgaarden, citrusbomen en plumpe, struikachtige dennen die op enorme broccolistronken lijken (blz. 90).

10 Blue Lagoon, Comino

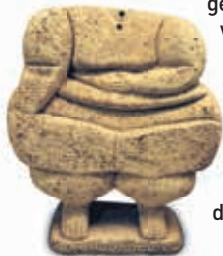
De prachtige Blue Lagoon wordt gevormd door een smal kanaal dat het kleine eiland Comino en het minuscule Cominetta van elkaar scheidt. Het bijzondere azuurblauwe water is ondiep en zeer uitnodigend om te zwemmen, snorkelen of duiken. Kom indien mogelijk buiten het seizoen, want 's zomers is het bijzonder druk met zwemmers en motorboten (blz. 35).

Jacht voor anker in de Blue Lagoon

TOP 10 Valletta

Deze prachtige stad met goudgele bouwstenen, Europese Culturele Hoofdstad 2018, ligt op een schiereiland dat aan weerszijden wordt geflankeerd door een natuurlijke haven. Valletta werd gesticht door de johannieters na het Grote Beleg van 1565 en wordt omringd door onneembare muren, heeft een skyline vol torenspitsen en koepels, waaronder die van de Carmelite Church. Het hart van de stad is de brede Triq Ir-Repubblika, omgeven door paleizen en gedomineerd door de Co-Cathedral of St. John. Vanhieruit lopen zijstraten met palazzi richting de havens. Verwaarlozing en bombardementen uit WO II hebben hun tol geëist, maar de historie is duidelijk voelbaar.

Beeld, National Museum of Archaeology

VALLETTA

1 St. John's Co-Cathedral

Van buiten oogt de kathedraal streng en somber, maar binnen is het één spektakel van rijkdom en invloed van de johannieters (blz. 14-17).

2 National Museum of Archaeology

Kaart H2 ■ Triq Ir-Repubblika ■ 21221623 ■ Open dag, 9.00-16.30 (okt.-dec. tot 17.30) uur ■ Niet gratis ■ www.heritagemalta.org

De vroegere grandeur van de oude Auberge de Provence is wat gehavend, maar u vindt er wel een collectie fascinerende kunstvoorwerpen uit Malta's prehistorische tempels (blz. 44). Een van de hoogtepunten is de serene 'Slapende Dame' (blz. 28).

3 Auberges of the Langues

Elk van de acht *Langues*, takken van de Johannieterorde, had in het 16de-eeuwse Valletta zijn eigen herberg. Het waren statige logementen voor de ridders en monumenten van rijkdom en prestige. De meeste van de overgebleven herbergen zijn niet open voor het publiek, maar hun gracieuze barokke gevels symboliseren de vorstelijke allure van Valletta. Bijzonder rijk is de Auberge de Castille et Leon (op Misrah Kastilja), het kantoor van de president.

Doop van Jezus van Mettia Preti, MUZA

4 MUZA – National Museum of Arts

Kaart H3 ■ Auberge d'Italie ■ 2195 4341 ■ Open dag, 9.00-17.00 uur ■ Niet gratis

Het MUZA (blz. 45) in de Auberge d'Italie was in 2018 het vlaggenschip van Valletta's jaar als Culturele Hoofdstad. Sommige delen van het museum zijn nog gesloten.

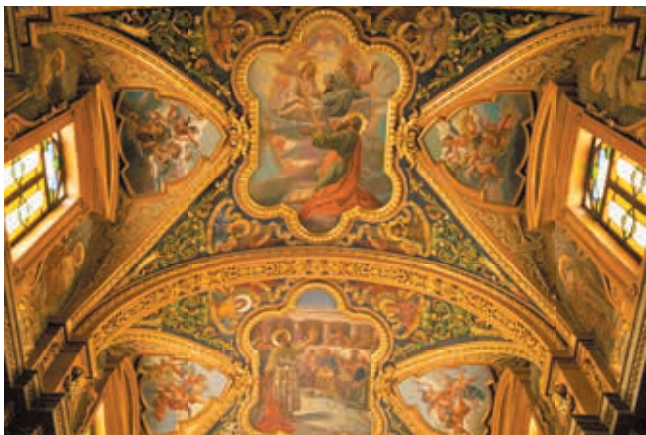
5 St. James Cavalier Centre for Creativity

Kaart H3 ■ Piazza Kastilja ■ 2122 3200 ■ Open ma 9.00-17.00, di-vr 9.00-21.00, za en zo 10.00-21.00 uur ■ www.kreattivita.org

Een van de bastions bij de hoofdpoot is gerestaureerd. Hier is het centrum voor hedendaagse kunst gehuisvest, met een theater, filmzaal en galeries. Er is ook een café, Inspirations (blz. 70).

Gevel van de Auberge de Castille

Schitterend plafond in de St. Paul's Shipwreck Church

6 St. Paul's Shipwreck Church

Kaart J2 ■ Triq San Pawl ■ 21223348
 ■ Open ma–za 6.30–12.30, 15.00–18.30, zo 7.00–12.00, 16.00–18.00 uur
 Deze weelderige kerk is gebouwd tussen 1639 en 1740 door Gerolamo Cassar (blz. 45) op de plek van een eerdere kerk (blz. 42). De gevel uit 1885 is van Nicola Zammit.

Auditorium van het Manoel Theatre

7 Manoel Theatre
 Kaart J2 ■ Triq It-Teatru L'Antik
 ■ 21222618 ■ Rondleidingen elke 45 minuten, ma–vr 10.00–16.00, za 10.00–12.00 uur ■ Niet gratis ■ www.teatrumanoel.com.mt

Het Manoel (blz. 70) staat vlak bij de imposante Carmelite Church en is

een van de oudste theaters ter wereld, gebouwd in 1731 door de orde van grootmeester António Manoel de Vilhena. Het auditorium omvat vijf verdiepingen, orkestbanken, een galerie en drie rijen balkons waarop een verguld mediterraan taferel is geschilderd. In het midden van Tier I was een loge gereserveerd voor de grootmeester, maar nu is deze voor de president van Malta. Het aangrenzende museum bevat 19de-eeuwse apparatuur waarmee dramatische geluidseffecten werden gemaakt.

8 Grand Master's Palace

In dit spectaculaire paleis ziet u weelderige wandtapijten en schilderijen. Het was meer dan twee eeuwen de residentie van de grootmeesters van de Johanniterorde (blz. 12–13).

MALTA IN DE FILM

Valletta's Grand Harbour is bijzonder fotogeniek, omringd door honingkleurige torenspitsen en bastions die door de eeuwen heen nauwelijks zijn veranderd. In de omgeving zijn tal van films opgenomen, zoals *Troy*, *Gladiator*, *Midnight Express*, *The League of Extraordinary Gentlemen*, *Swept Away*, *A Different Loyalty* en *Popeye*.

9 Lascaris War Rooms

Kaart H3 ■ St. James Ditch
 ■ 21234717 ■ Open dag. 10.00–16.30 uur ■ Niet gratis

De duistere oorlogsfeer wordt nagebootst met modellen en apparatuur in deze donkere kamers, in WO II het zenuwcentrum voor militaire operaties (blz. 44). Generaal Eisenhower en veldmaarschalk Montgomery waren commandanten op deze basis.

10 Casa Rocca Piccola

Kaart J2 ■ 74 Triq Ir-Repubblika
 ■ 21221499 ■ Alleen rondleidingen, elk uur ma–za 10.00–16.00 uur ■ Niet gratis ■ www.casaroccapiccola.com

Dit schitterende paleis werd in de 16de eeuw gebouwd voor een Italiaanse ridder, maar de laatste twee eeuwen is het eigendom van de edelfamilie de Piro. De 9de markies de Piro heeft het familiehuis opengesteld voor het publiek. Bezoekers worden rondgeleid door de ruim 50 kamers met prachtige meubels en bijzondere curiositeiten zoals een buidel met medische instrumenten, zilveren voorwerpen die als weinige ontsnapt zijn aan de grijpgrage vingers van Napoleons soldaten. Er is ook een versierde, 18de-eeuwse draagstoel. Door de familieportretten en -foto's heeft het huis een warme en persoonlijke sfeer.

Blue Room, Casa Rocca Piccola

EEN DAG IN VALLETTA

▶ OCHTEND

Neem de bus naar de Triton Fountain tegenover de ingang van de stad en loop door de hoofdingang. Wandel over de Triq Ir-Repubblika (blz. 68) naar de St. John's Co-Cathedral (blz. 14–17), de mooiste kerk van de Maltezer eilanden. Neem na uw bezoek aan de kathedraal een kopje koffie bij Caffè Cordina (blz. 70) op het plein. Loop verder over de Triq Ir-Repubblika naar het Grand Master's Palace (blz. 12–13), ooit de residentie van de grootmeester. Neem een snack bij een van de cafés op de Triq Il-Merkanti en ga daarna naar het Manoel Theatre. Hier worden vaak lunchconcerten gegeven – vraag bij het toeristenbureau na wanneer dat is.

MIDDAG

Keer terug naar de Triq Ir-Repubblika en bekijk de Auberge de Provence, met het fascinerende National Museum of Archaeology (blz. 65). Na uw bezoek weet u alles over de tempelcultuur op Malta. Bekijk zeker de zalen over de bronstijd en de Feniciërs, en het mysterieuze beeld de 'Sleeping Lady'. Wandel vervolgens naar de kleine, maar prachtig onderhouden Upper Barrakka Gardens (blz. 58) voor een adembenemend uitzicht over de Grand Harbour. Vooral na zonsopgang is het prachtig, wanneer de Three Cities (blz. 72–75) worden gereflecteerd in het water. Neem de lift naar de Valletta Waterfront en kies daar een bar of restaurant. Besluit uw dag met een bezoek aan de charmante Casa Rocca Piccola voor een champagnetour met Nicholas de markies (reserveren).